

Javaslat

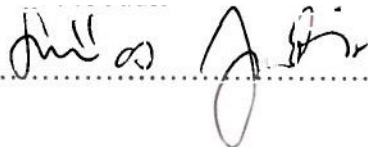
„ Városközpont köztéri szobrai”

Mezőkovácsháza települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Szúcs Judit

(név)

(aláírás)

Mezőkovácsháza, 2015.09. 24. (település, dátum) 1.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: Szücs Judit
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Szücs Judit
Levelezési cím: [REDACTED]
Telefonszám: [REDACTED]
E-mail cím: [REDACTED]

11.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Városmegyei köztéri szobrai
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
 agrár- és élelmiszergazdaság egészség és életmód épített környezet
 12 ipari és műszaki megoldások kulturális örökség sport természeti környezet Cl turizmus és vendéglátás
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye : Mezőkovácsháza, Arpád utca, város központ
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
 települési 12 tájegységi megyei külföldi magyarországi
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Mezőkovácsháza nem sok köztéri szoborral, emlékművel rendelkezik, de a városmegyei központban több megőrzésre méltó köztéri szobor található.

I .Széri-Varga Géza szobrászművész alkotása: Csanád vezér

A millennium tiszteletére állította a városi önkormányzat, 2000. augusztus 20-án került felavatásra. Egész alakos, bronzból készült alkotás. A szobor talapzatánál 2001. augusztus 20-án került elhelyezésre a millenniumi márvány emléktábla, mely nem része a szobornak.

Az egykori Csanád vármegye területén számtalan helyen őrzik Csanád vezér emlékét, aki a ma már nem létező megye első ispánja volt. Bronzból formált délceg alakját az államalapítás ezredik évfordulóján állították fel a millenniumi emlékpark közepén. Jobb kezében templom, mivel ő volt a marosmenti egyházmegye megszervezője. Bal kezében tartott kard az Ajtony vezér felett aratott győzelmét jelképezi.

Csanád vezér kötődése a településünkhöz: Első ispánként ő adott nevet a vármegyének, melynek területén feküdt Mezőkovácsháza is. Anonymus gestája szerint Csanád (10-11. sz.)

Doboka főúrnak és Kalotha fiatalabb lányának, Karoldunak a fia, az egyik honfoglaló törzsfő leszármazottja, I. Szt. István rokona volt. Csanád II. Gyula erdélyi udvarában nevelkedett pogány hitben. 1005-ben István király legyőzte Gyulát és Csanád a király udvarába került, megkeresztelkedett, keresztapja István király lett. A Gellért- legenda szerint előbb a pogány Ajtony fővezére volt, majd tőle elpártolva, a római hit szerint megkeresztelkedett és István király szolgálatába állt.

Csanád igazgatása alatt megindult a vármegyében a keresztény hittérítés. Az Ajtony feletti győzelem emlékére 1030 táján az Oroszlános-halmon kolostort építtetett, melyet a Benedekrendi szerzeteseknek adományozott. Csanád vára lett az új egyházmegyei püspökség székhelye, melynek első püspöke Szt. Gellért volt. A későbbiekben Csanád vezér lett a névadója a várispánság székhelyének, a püspökségnek és magának a vármegyének is.

---

2. Corvus Kora Róbert : II. világháborús emlékmű

A szobor civil kezdeményezés eredményeként - a II. világháborúban elhunyt katonák hozzátartozói adakoztak szeretteik emlékének megőrkítésére- 1993-ban került felállításra. A mezőkovácsházi 2. világháborúban elesett áldozatok emlékére állított, női alakot ábrázoló carrarai márványszobor az általános iskola előtti téren áll a katolikus templom felé fordulva. Alkotója Corvus Kora Róbert képzőművész (Lökösháza). A talapzat négy oldalára a háború 129 mezőkovácsházi áldozatának neve van bevésve. A második világháborúban 128 mezőkovácsházi és 37 reformátuskovácsházi katona esett áldozatul.

3. I. világháborús emlékmű

Felavatásának és építésének ideje ismeretlen. A talapzaton az olvasható: Terv: Müller I. építész. Az emlékmű négyszög alapú csonka gúla alakú oszlop, tetején kettős kereszttel. Anyaga szürke beton.

Felirata:

,, A világháborúban

A hazáért

Eletüketfeláldozott

Mezőkovácsházi

Hősök emlékének

1914-1918',

A csonka gúla másik három oldalán a háborúban meghaltak nevei sorakoztak, de ezek az 1950-es kaotikus években eltűntek. Az első világháborúban 159 mezőkovácsházi és 80 reformátuskovácsházi katona esett áldozatul. Ennél az emlékműnél emlékeztek meg minden évben az iskolások és a lakosok a március 15-i forradalmi eseményekről, az 1950-es években feledésbe merült, mint helyszín. A hősi halottak neveiről kapta a község központi része a Hősök tere elnevezést. Központi elhelyezkedése révén —ben a képviselőtestület adományából egy márványtábla került az egyik oldalára elhelyezésre az 1920. június 4-i trianoni békediktátum megőrkítésére. Azóta minden évben itt ünnepel a város a Nemzeti Összetartozás Napján.

---

4. Történelmi Emléksétány

A Kalocsa Róza Művelődési Központ és a régi mozi (ma üresen álló épület) előtt kialakított robbantott bazalt kőoszlopokon elhelyezett emléktáblák örökítik meg a város történetének jeles eseményeit és kiemelkedő személyiségeit.

A Történelmi Emléksétány táblái:

1. Bereczki Máté (1824-1895)

A 48-as szabadságharc résztvevője bujdosó évei után Mezőkovácsházán telepedett le. Az itt töltött évek során fejlődött európai hírű természettudóssá, Magyarország legnagyobb gyümölcsnemesítőjévé.

2. Az 1956-os forradalom áldozatainak emlékére 1991. október 23.

3. A Magyar Köztársaság kikiáltásának 100. évfordulója tiszteletére 1999. október 23.

4. Mezőkovácsháza közigazgatási központ

1872-1983 között járási székhelyű község, a környező települések közigazgatási központja

1984-től városi jogú nagyközség

1986-tól város

5. A középkori Kovácsháza emlékére

A táblától délkeletre, a Száraz ér bal partján tárták fel a középkori Kovácsháza maradványait és templomát. A településnek Mátyás király adott mezővárosi rangot.

6. Az újratelepítés emlékére

Arva, Gömör, Heves, Nógrád megyei magyar és szlovák kertésztelepesek a török hódoltságok idején elpusztult Kovácsházát 1814-ben újraalapították.

7. Kalocsa Róza (1838-1901)

Kovácsházán született pedagógus, író, az ifjúsági irodalom, magyar nőnevelés és a magyar nyelv tanításának úttörője, számos mese, regény ifjúsági könyv szerzője, fordítója, lapszerkesztője emlékére.

8. Balázs Gyula néptanító emlékére

Fáradhatatlan lendülettel gyűjtötte össze Mezőkovácsháza népmeséit, népi és gyermekjátékait, találós kérdéseit, közmondásait, babonáit, és dalait, 1878. júniusában.

9. Millecentenáriumi emléktábla

A magyar honfoglalás 1000. éves évfordulójára emlékezésül a város önkormányzata 1996.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A köztéri szobrok legkiemelkedőbbje a Csanád Vezér szobor. Mezőkovácsháza egy árpádkori település maradványa, 1000 évig (1950-ig) Csanád megye része volt. Csanád vezér szobrának állításával a város — a vármegyéhez tartozó települések közül elsőként, mint Csanád megye volt járási székhelye — méltóképpen állított örök emléket egy olyan személyiségnek, aki az államalapítás korában megjeleníti a pogányságból a kereszténységbe való átmenetet. Az I. és II. világháborús emlékmű a helyi áldozatoknak állít örök emléket, ezért igen közelinek és magáénak érzi a lakosság. A történelmi emléksétány pedig keresztmetszetét adja helyi, történelmi múltunknak.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

1. Mucsi Tiborné szerk: Mezőkovácsháza története Mezőkovácsháza Város Önkormányzat Kiadó 2001
2. www.szoborkereso.hu (Csanád vezér)

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: www.mezokovacshaza.hu

111.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális dokumentációja

2. A Htv. 1. (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek.
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat.

NYILATKOZAT

A 2012. évi XXX. törvény a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról és a 14/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet alapján létrehozott Mezőkovácsháza Települési Értéktárba történő felvételhez érkező javaslatban az általam alkotott II. Világháborús köztéri szobor és annak fényképe felhasználható.

Corvus Kora Róbert
alkotó

Lökösháza, 2015. szeptember 24.

NYILATKOZAT

A 2012. évi XXX. törvény a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról és a 14/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet alapján létrehozott Mezőkovácsháza Települési Értéktárba történő felvételhez érkező javaslatban az általam alkotott II. Világháborús köztéri szobor és annak fényképe felhasználható.

Corvus Kora Róbert

Lökösháza, 2015. szeptember 24.

alkotó